

KÄLLMATERIAL

JAN NILSSON

HEMSKHETER

I HOGDAL, LOMMELAND

OCH TJERNÖ

NÅGRA UTVALDA BROTT BEGÅNGNA MELLAN ÅREN
1850 OCH 1900 I VETTE HÄRAD BOHUSLÄN

- 7.** BOSKILLNAD
INTRÄFFAT: 1897
SÖKANDE: HUSTRUN CHARLOTTA BÖRJESSON I FJÄLLA

Utdrag ur domboken från Vette Häradsrätt.
Innehåller alla ingående handlingar i aktuellt mål.

Själva protokollsanteckningarna i domboken har vit bakgrund.

Till protokollet bilagda handlingar har grå bakgrund.

Originalhandlingarna kan till vissa delar vara svåra att tyda. Dels kan det bero på bläckfläckar, bortrivet papper eller att inbindningen av domboken gjorts så att ena kanten av en handling blivit "osynlig". Renskrift av texterna har gjorts så långt det är möjligt. Där texten ej kunnat tolkats, har ett frågetecken angetts.

Varje protokoll eller handling inleds med ett id-nr, ex. (v278495.b12480.s2469). Detta nr är ett id som används av företaget Arkiv Digital, när de katalogiserar och lägger ut materialet på internet. Du kan själv, med hjälp av detta id, söka fram aktuellt material på internet, men du måste då prenumerera på tjänsten. En sådan prenumeration kan lösas direkt på Arkiv Digitals hemsida.

Jan Nilsson

v281437.b3160

1897 den 30 September

No 39

Sedan hustrun Charlotta Börjesson från Fjälla uti en den 17 sistl September till Domhufvanden ingifven skrifvelse anhållit om boskillnad från sin man Arbetaren Nils Börjesson i Fjälla och Domhufvanden genom kronobetjeningen i orten låtit kalla såväl skdn som hennes bemälde man att denna dag härstädes sig inställa för utförande af deras talan, företages nu detta ärende till handläggning, hvarvid sökanden kommer tillstädes genom Herr e.o. Hofrättsnotarien Carl Thelander i Strömstad, hvilken för sin behörighet att föra skdns talan åberopar denna fullmakt:

“Innehafvaren häraf etc

Litt. C

Kronolänsmannen F W Bendroth företräder härefter och tillkännagifver, att Nils Börjesson icke kunnat med kallelsen anträffats, ehuru han eftersökts på flere ställen, samt säger att förklaranden är en lös person, som icke har stadigt hemvist, hvilket senare förhållande i nämnden vitsordas.

Efter antecknande häraf föredrager Ordföranden den till Domhufvanden ingifna ansökningskriften, hvilken lyder sålunda:

“Som min man arbetaren Nils Börjesson i Fjälla, Hogdals socken, genom försummelse och vanvård af gemensamma boets angelägenheter måtte anses missbruka sitt målsmanskap i det han icke under sist förflutna 2 åren på något sätt bidragit till min och våra två barns försörjning samt han under äktenskapet på allt sätt ådagalagt sin oförmåga att sköta boet, får jag på grund af stadgandet i 2 mom. 2§ Kongl Majts nådiga förordning om boskillnad och undanskiftande af egendom i makars bo den 18 Sept 1862 härigenom vördsamt anhålla om boskillnad från min bemälde man Nils Börjesson.

Göteborg den 30 Augusti 1897.

Charlotta Börjesson

född Carlsdotter

Adr. Restaurant Henriksberg.”

Skdns ombud anhåller härefter om vittnesförhör med Häradsdomaren H A Andersson i Måssleberg, Nämndemannen O E Corneliusson i Hogdal, Handlanden Axel E Hansson i Nordby samt Anton Johansson i Solberg hvilka vid pårop företräda och utan hinder af känt jäf med med förklaranden förbehållen öppen jäfsrätt af lägga vittneseden, på hvilken de efter varning för dess missbruk en i sänder hörde berätta:

1. H A Andersson: Nils Börjesson har förut egt hemmansdel i Fjälla och efter dennas försäljning var han först bosatt hos sina svärföräldrar, hvarest han skulle bo kvar, tills han hade förskaffat sig arbete, men han lemnade snart svärföräldrarna och har sedan sökt arbete än här än der utan att skaffa sig någon stadigvarande boningsort. Börjesson har försummat och vanvårdat sitt bos angelägenheter och icke bidragit till hustruns eller barnens underhåll. Vt tror icke, att Börjesson är fullt klok, enär han ofta synes vara grubblande, samt har hört honom tala ondt om och vara arg på sina svärföräldrar, hvarför han icke velat bo hos dem. Sedan auktionen å förenämnda hemmansdel i Fjälla hållits, fanns vid uppgörelsen en mindre summa penningar öfver hvilken summa af vt fördelades emellan Börjesson och dennes hustru, hvarefter Börjesson begaf sig till Strömstad och rumlade upp penningarna. Vidkänt.

2. O E Corneliusson: vt vet, att Börjesson efter sitt hemmans försäljning sökt arbete än här och än der samt att han under förflutna vintern varit i arbete hos vts broder, som är bosatt på Hallind, men sedan vt öfvertagit detta hemman, har Börjesson uppsagts från sin plats och derefter återtagit sitt kringflackande sökande efter arbete. Börjesson har under senare tider icke lemnat något underhåll åt sin familj samt måste anses försumma och vanvårda sitt bos angelägenheter. Vidkändt.

3. Axel E Hansson: Nils Börjesson har egt hemmansdel i Fjälla, och efter dennas försäljning har han icke på något sätt bidragit till sin familjs underhåll utan försummat och vanvårdat boets angelägenheter. Börjesson stryker omkring flerstädes utan att vilja arbeta. En tid efter gårdens försäljning bodde han hos sina svärföräldrar, men uppträdde der så bråkigt, att de måste köra bort honom. Vidkändt.

4. Anton Johansson: vt vet, att sdn icke lemnat underhåll till sin familj samt att han vanvårdat och försummat boets angelägenheter och tror för öfrigt, att sdn icke är fullt klok. Vidkändt.

Sökandeombudet säger, att han anser att det är tillräcklig bevisning för att saken må fullföljas.

Efter enskild öfverläggning afkunnar HRn detta

Beslut

Då Nils Börjesson icke med kallelse har kunnat anträffas och sålunda icke kunnat sig vid Rn inställa, föranlåtes HRn uppskjuta ärendet till sista rtingsdagen af pågående ting, då Börjesson har att sig inställa för att öfver ansökningen höras, och åligger det Kronolänsmannen i Vette härads länsmansdistrikt att i god tid dessförinnan bevisligen underrätta Börjesson om detta HRns beslut, hvarefter HRn vill vidare yttrande i ärendet meddela.

v281437.b3130

No 39 Litt. C

Innehafvaren häraf befullmäktigas att till herr Domhafvanden i Vette härad ingifva ansökan om boskillnad från min man Nils Börjesson i Fjälla i Hogdals socken samt att i denna sak föra min talan såväl inför Häradsrätten som annorstädes, der min rätt kan ifrågakomma.

Ombudets laga åtgärder godkännes.

Göteborg den 16 Augusti 1897

Charlotta Carlsdotter

Bevittnas:

Aug. Svensson

A. A. Rosdal

v281437.b4500

1898 den 3 Februari

No 29

Vid upprop af det under No 39 i DB vid sista ting omförmälta ärende angående hustrun Charlotta Carlsdotters från Fjella ansökan om boskillnad från sin man Nils Börjesson tillstädeskommer skdn personligen åtföljd af Herr e.o. Hofrättsnotarien Carl Thelander i Strömstad såsom rättegångsbiträde.

Häradsdomaren H A Andersson i Massleberg inlemnar en af honom med biträde af Alb. Johansson i Skånimb den 21 sistl December förrättad uppteckning af makarna Börjessons tillgångar, som beräknats i värde till 87 kr 80 öre men några skulder finnas icke i bouppteckningen upptagna och skdn yttrar på fråga, att hon icke heller har kännedom om några boets skulder.

Nils Börjesson var icke vid bouppteckningen närvarande, ehuru han skall blifvit kallad att öfvervara densamma och han låter sig icke heller nu afhöra, ehuru han äfven blifvit kallad till inställelse härstädes eller åtminstone underrättad om dagen för boskillnadsansökningens handläggning af HRn. För att styrka kallelsen till bouppteckningen ingifver Andersson denna handling:

“På grund af hustrun etc Litt. A

och upplyser Andersson, att han uppmanat Nils Börjesson att tillstädeskomma inför HRn idag, men att han dervid yttrat, att han icke visste, huru han skulle göra.

Thelander yttrar, att skdn har att vänta arf och denna omständighet jemte mannens försummelse af boets angelägenheter utgör egentliga anledningen till boskillnadsansökningen, hvarmed åsyftas att från mannens förvaltning undandraga det väntade arfvet.

Skdn får efter Domhafvandens förestafvade med ed bekräfta riktigheten af den öfver makarnas tillgångar förrättade bouppteckningen.

Efter öfverläggning afkunnas följande

Beslut

Med anledning af Nils Börjessons tredska att tillstädeskomma inför HRn finner med tillämpning af 22§ konkurslagen HRn skäligt förordna Kronolänsmannen F W Bendroth att på skdns bekostnad inställa Nils Börjesson med tjenliga medel inför HRn å den dag, som för tingets afslutande framdeles varder bestämd, då det åligger Nils Börjesson edfästa den öfver makarnas bo förrättade uppteckningen.

v281437.b4520

No 29 Litt. A

på grund af hustrun Charlotta Carlsdotters ansökan om boskillnad med sin man Nils Börjesson från Fjälla, varder han herigenom kallad till bouppteckning å Hjelmstad. Tisdagen den 21 i denna månad.

Massleberg den 7 December 1897

enligt Wette häradsrätts förordnande

H A Andersson

Ofvanstående kallelse är denna dag för Nils Börjesson från Fjälla ljudeligen uppläst; betyga:

Strömstad den 10 December 1897

J Johansson Aug Sundin

Slagtare Stämningsman

v281437.b5070

1898 den 18 Mars

No 65

Jemlikt HRns beslut under No 29 häröfvan i DB uppropas nu åter derstädes antecknade ärende ang. hustrun Charlotta Carlsdotters från Fjälla ansökan om boskillnad från sin man Nils Börjesson och anmäler härvid Herr Kronofogden S Ljunggren, att Nils Börjesson icke kunnat anträffas för att med tjenliga medel här inställas, till bestyrkande hvarom Ljunggren ingifver detta bevis:

“Nils Börjesson från etc Litt. C

Sökandens ombud Herr e.o. Hofrättsnotarien Carl Thelander i Strömstad är närvarande och anhåller om ytterligare uppskof.

Beslut

Ärendet utställes till vidare handläggning å 2dra rtgdagen af nästa lagtima ting i häradet, då på sätt HRn redan föreskrifvit Nils Börjesson bör med tjenliga medel för Rn inställas derest laga hinder derfor icke möter.

v281437.b5120

No 65 Litt. C

Nils Börjesson, från Fjella, hvilken denna dag skolat för Häradsrätten inställas, har icke kunnat anträffas.

Wette häradis Kronolänsmanskontor den 18 Mars 1898

F W Bendroth

v281437.b5250

1898 den 6 Juni

No 5

Kronolänsmanen F W Bendroth framträder och anmäler, att han, för att fullgöra HRns den 18 sistl Mars under No 65 i då förda DB honom förelagda åtgärd att å 2dra rtgdagen af innevarande ting inställa Nils Börjesson i Fjella inför HRn, redan i dag låtit taga Nils Börjesson i förvar, enär annars vore osäkert, om Börjesson kunnat anträffas, emedan han är än här än der, men att Börjesson i häktet uppträder på ett så förvirradt och besynnerligt sätt, att Bendroth hyser fruktan för att kvarhålla honom derstädes, och med anledning häraf anhåller Bendroth, att Börjesson redan denna dag måtte få aflägga den honom förelagda bouppteckningseden med anledning af den af Börjessons hustru Charlotta Carlsdotter gjorda ansökningen om boskillnad från hennes man, och lemnar HRn härtill bifall.

Börjesson inställes härefter inför HRn hvarjemte sökanden Charlotta Carlsdotters ombud Herr e.o. Hofrättsnotarien Carl Thelander i Strömstad kommer tillstädes samt förmäler, att han för sin del anser Börjesson vara af den sinnesbeskaffenhet, att han icke borde tillstädjas aflägga eden.

Den öfver makarne Börjessons tillgångar och skulder förrättade bouppteckningen föredrages härefter för Börjesson, som likväl icke kan förmås svara på framställda frågor annat än att han har reda på, att han har en skuld till Handelsfirman J H Sylvander & Co i Strömstad å 10 kronor. Börjesson synes i öfrigt icke förstå sammanhanget mellan hustruns boskillnadsansökan och den honom ålagda eden eller dennas betydelse samt visar sig förvirrad och oredig, med anledning hvaraf HRn afsäger detta

Beslut

Då Nils Börjesson uppenbarligen synes vara af den sinnesbeskaffenhet, att han icke förmår uppfatta edens betydelse, varder edgången honom efterskänkt och kommer boskillnadsansökningen oberoende häraf att af HRn pröfvas å dag, som för densamma blifvit utsatt.

Andra rtgdagen den 7 Juni uppropas till förnyad handläggning ofvanberörde hustrun Charlotta Carlsdotters från Fjella ansökan om boskillnad från sin man Nils Börjesson och kommer härvid tillstädes sökandens ombud e.o. Hofrättsnotarien Carl Thelander i Strömstad samt Häradsdomaren H A Andersson i Massleberg, hvaremot någon makarnas borgenär icke låter sig afhöra.

Thelander öfverlemnar ärendet till HRns pröfning under yrkande om bifall till ansökningen.

H A Andersson yrkar ersättning för bouppteckningens förrättande med 8 kr samt för Nils Börjessons kallande till bouppteckningen med 2 kr 50 öre äfvensom 2 kr till sitt biträde vid förrättningen, mot hvilket yrkande Thelander icke har något att invända.

Utslag

afsagdt den 23 Augusti 1898

På grund af de förhållanden, som föranledt HRns den 6 November nästlidet år gifna veterligen icke öfverklagade beslut i boskillnadsansökningen och då ansökningen lemnats obestridd, pröfvar HRn jemlikt 2§ 2 mom i Kongl Förordningen den 18 Sept 1862 om boskillnad m. m. lagligt döma till boskillnad emellan Nils Börjesson och hans hustru Charlotta Carlsdotter, skolande i enlighet med 11§ i nämnda förordning vid blifvande

delning af boet förfaras, som om delning af död mans qvarlåtenskap är i lag stadgat, och må ej boets egendom skiljas förrän samfäld gäld, som veterlig är, blifvit gulden.

I förmågo af 12§ i sagda förordning stadgas, att all egendom, som, efter det ansökningen och boskillnad gjord är, genom arf, gåfva, testamente eller annorledes tillfallit eller tillfaller ena maken, skall såsom enskild egendom anses och Charlotta Carlsdotter förklaras icke vara pliktig att, med sådan egendom ansvara för den gäld, som under äktenskapet derförut gjord är, ändå att hon för den gäld i borgen gått eller lika med mannen till betalning sig förbundit, utan så är, att han sjelf gälden gjort i och för handel eller annan rörelse, som hon med mannens bifall idkat eller gälden utgöres af böter eller skadestånd för gerning, hvarför hustrun svara bör.

Sökanden förpliktas till Häradsdomaren H A Andersson i Måsseberg utgifva fordrade 12 kr 50 öre för bouppteckningens förrättande samt kostnaderna dervid.